

Νοών

Ακούω...
Βλέπω...

ΤΣΑΪ ΚΑΙ «ΚΑΛΛΟΣ» ΣΤΟ ΚΥΚΛΑΔΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Τσαϊ του βουνού με τζίντζερ, με μέντα ή με λεβάντα; Το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης κάθε Παρασκευή και έως τις 14 Ιανουαρίου παρατείνει το ωράριό του ως τις 20.00 για όσους θέλουν να επισκεφθούν χωρίς πίεση χρόνου την περιοδική έκθεση «Κάλλος, η υπέρτατη ομορφιά» και από τις 17.00 έως το κλείσιμο κερνά τα ροφήματα σε συνεργασία με την ελληνική εταιρεία Symbiosis. Ειδικά δε για τις Παρασκευές του Δεκεμβρίου η εμπειρία της επίσκεψης στο κομψό μουσείο της Αθήνας συνοδεύεται και από τις μουσικές επιλογές των παραγωγών του ραδιοσταθμού Pepper 96,6.

Η αναγέννηση της παράδοσης σε 250 φορεσιές

Το λεύκωμα «Ενδύματα και διηγήματα» του Γιάννη Μετζικώφ, όπου ο σημαντικός σκηνογράφος και ενδυματολόγος σχεδίασε με τέμπρες και μολύβια ενδυμασίες από μέρη της Ελλάδας συνοδεύοντας τα σχέδια με διηγήματα και αφηγήσεις

ΤΗΣ ΜΑΙΡΗΣ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

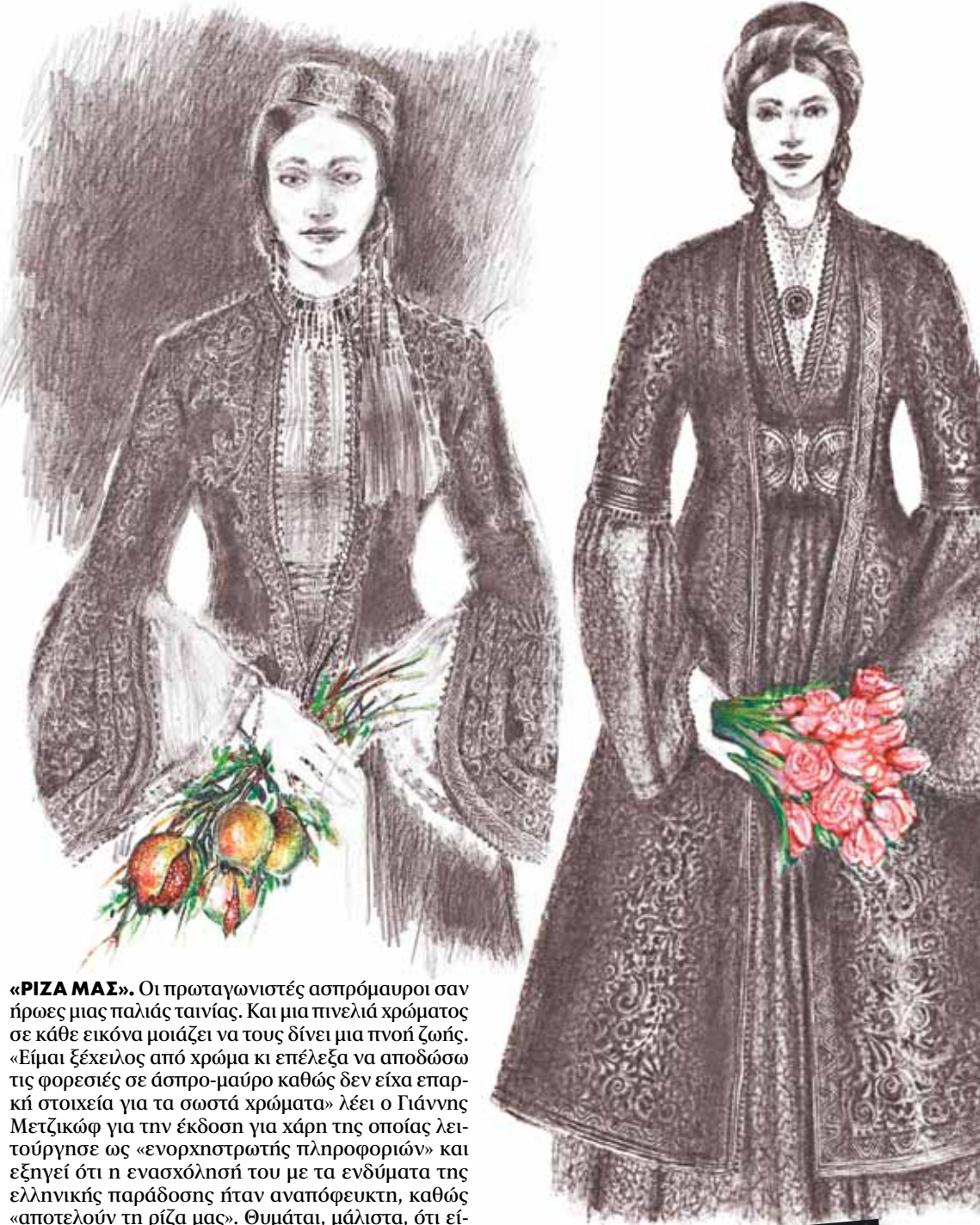
Μπορεί τούτη η αρχοντοπούλα από τη Θάσο που ποζάρει περήφανη σαν το παγόνι που στέκει στο πλευρό της να μη συνάντησε ποτέ όσο ζούσε τις κοπέλες από τη Σάμο που χαμογελούν κρατώντας τα μαγιάτικα στεφάνια στα χέρια. Να μην άκουσε ποτέ τα αγόρια από τη Νάξο με το κατακόκκινο καράβι στην αγκαλιά τους να λένε τα κάλαντα, ούτε να γνώρισε το κορίτσι από τη Σκιάθο που μέσα στο μαντίλι της κουβαλά κλωσσοπούλα.

Δύο αιώνες μετά από την εποχή που όλοι τούτοι, γυναίκες και άνδρες, κορίτσια κι αγόρια, δούλευαν στα χωράφια, ταξίδευαν με τα καράβια τους ή γιόρταζαν σε γάμους και πανηγύρια φορώντας στολές κεντημένες με μεράκι και πλουμισμένες με στολίδια απρόσμενα – όπως εκείνη από το Καστελλόριζο με το ισπανικό σάλι που φέρνανε οι караβοκύρηδες από την Εσπερία ή το ρωσικό μαντίλι της κυράς από τη Θάσο που κουβαλούσαν στις αποσκευές τους οι έμποροι από τα ταξίδια τους εκεί – «ξαναγεννήθηκαν».

Μόνο που τούτη τη φορά τις 250 φορεσιές τους, αν και τις κέντησε κάποιος που με μαεστρία χειρίζεται τις βελόνες και τις κλωστές, δεν έπιασε τα νήματά του για να τους ντύσει. Τις «κέντησε» με δύο άλλα μέσα στα οποία έχει ταλέντο: τις τέμπρες και τα μολύβια. Και ύστερα δεν τους άφησε άλαλους. «Κέντησε» και τον λόγο τους μέσα από 23 διηγήματα, όπου η φαντασία του συνάντησε αστραχάδες (στρογγυλά φέσια από μαύρο αστρακάν που φορούσαν στο Πήλιο) και μαφέσια (γυναικεία κεφαλοκαλύμματα), βελέσια (μεσοφούστανα) και ρασμίρια (είδος λαμπερού μεταξωτού υφάσματος). Και δεν είναι άλλος από τον εκ των κορυφαίων σκηνογράφων και ενδυματολόγων του θεάτρου, Γιάννη Μετζικώφ.

Τούτη η «γέννα» – ή αναγέννηση, για την ακρίβεια – κράτησε τρία χρόνια και χρειάστηκαν πολλές βουτιές σε εκδόσεις παλιές και σκονισμένες, συγκρίσεις και αντιπαραβολές με φωτογραφίες κλιδωμένες από τον χρόνο ώστε η κάθε ενδυμασία να αποκαλύψει την όψη εκείνη που ανταποκρινόταν με ακρίβεια στην αρχική της εικόνα, χωρίς παρεμβολές από τη φαντασία ή τη σύγχυση των περιηγητών του 19ου αιώνα.

Και το αποτέλεσμα είναι μια πινακοθήκη της παραδοσιακής φορεσιάς του ελληνόφωνου κόσμου, καμωμένη με κάθε λεπτομέρεια, που απλώθηκε με όρους υψηλής αισθητικής σε ένα λεύκωμα υπό τον τίτλο «Γιάννης Μετζικώφ, Ενδύματα και διηγήματα» με την υπογραφή των εκδόσεων Καπόν και υλοποιήθηκε με τη στήριξη του Ιδρύματος Γεωργίου και Βικτωρίας Καρέλια.

«PIZA MAS». Οι πρωταγωνιστές ασπρόμαυροι σαν ήρωες μιας παλιάς ταινίας. Και μια πινελιά χρώματος σε κάθε εικόνα μοιάζει να τους δίνει μια πνοή ζωής. «Είμαι ξέχειλος από χρώμα κι επέλεξα να αποδώσω τις φορεσιές σε άσπρο-μαύρο καθώς δεν είχα επαρκή στοιχεία για τα σωστά χρώματα» λέει ο Γιάννης Μετζικώφ για την έκδοση για χάρη της οποίας λειτούργησε ως «ενορχηστρωτής πληροφοριών» και εξηγεί ότι η ενασχόλησή του με τα ενδύματα της ελληνικής παράδοσης ήταν αναπόφευκτη, καθώς «αποτελούν τη ρίζα μας». Θυμάται, μάλιστα, ότι είχε ντύσει τους πρωταγωνιστές της «Μήδειας» που σκηνοθέτησε το 2001 ο Μιχάλης Κακογιάννης, τους μεν άνδρες με μαύρες φουστάνελες και τις γυναίκες ως Μανιάτισσες, με εξαίρεση την κεντρική ηρωίδα.

Ως νησίδες στις σελίδες με τα έργα τέχνης του Γιάννη Μετζικώφ λειτουργούν και τα γεμάτα εικόνες, υπαινικτικά συναισθήματα και άρωμα μιας άλλης εποχής διηγήματά του. Πραγματικές αφορμές και φαντασία αναπλάθουν ατελέσφορους έρωτες, γάμους και προξενιά, θανάτους, γέννες και φονικά, σκηνές από παζάρια και έμπορους, με πολλά στοιχεία ντοπιολαλιάς κάθε τόπου, εξού και το γλωσσάρι στο τέλος της δίγλωσσης έκδοσης (ελληνικά - αγγλικά), στην οποία περιλαμβάνεται και μια συνομιλία του Γιάννη Μετζικώφ με την Ιρίδα Κρητικού. «Ξέρετε κάτι; Δεν είμαι ούτε λαογράφος ούτε συγγραφέας. Συγκινημένος είμαι...» μας είπε αποχαιρετώντας μας κατά τη χθεσινή παρουσίαση της έκδοσης.

INFO

Γιάννης Μετζικώφ, Ενδύματα και διηγήματα, εκδ. Καπόν, σελ. 209, τιμή 95 ευρώ

Ο Δ. ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΑ ΤΟ 1821

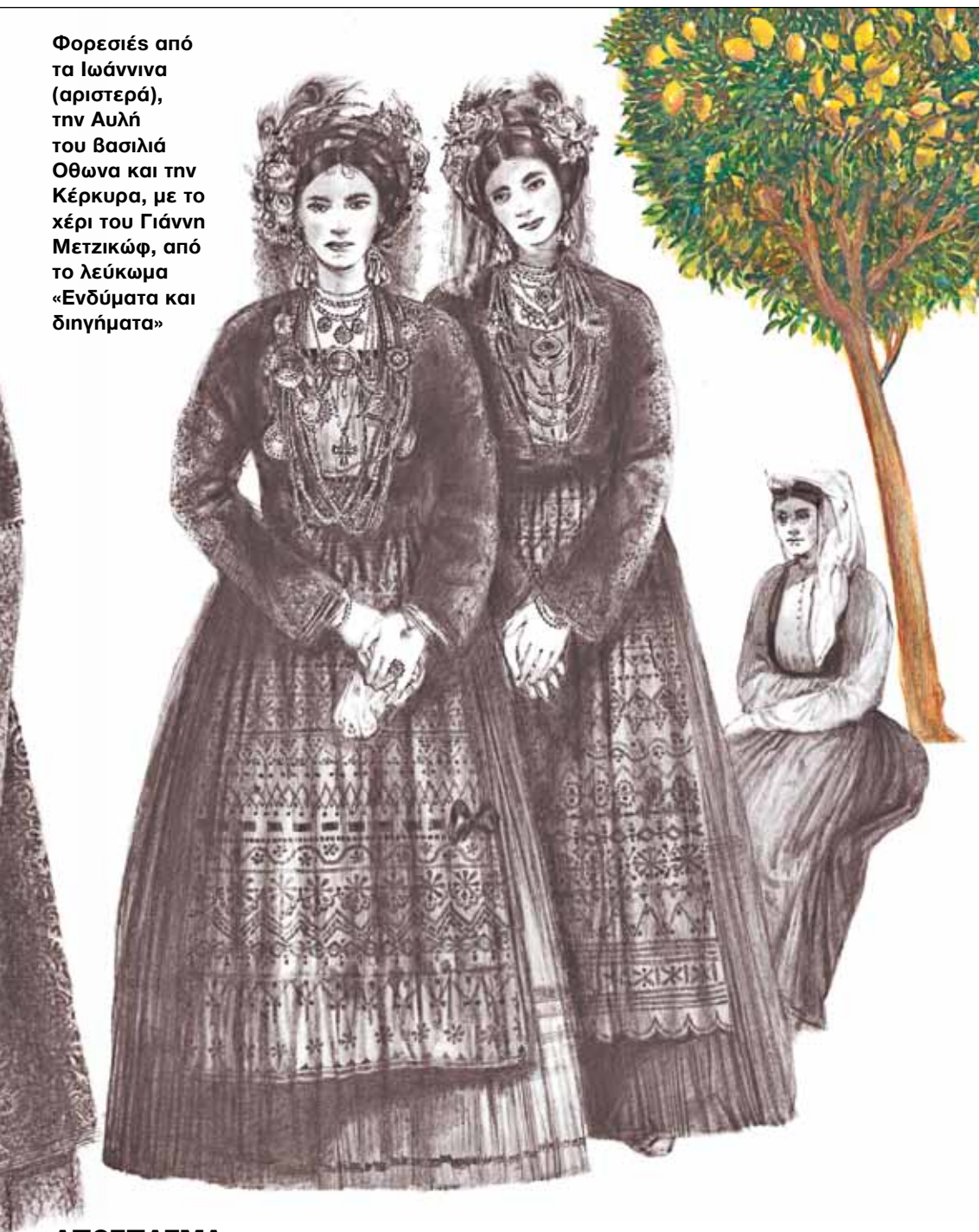
Το Σεμινάριο Νεοελληνικών Σπουδών που διοργανώνεται από το Κέντρο Ανθρωπιστικών Επιστημών του Χάρβαρντ παρουσιάζει στο πλαίσιο των ομιλιών «Αναθεωρώντας την Ελληνική Επανάσταση» (5ος Κύκλος) τον Διονύση Σαββόπουλο σε μια διαδικτυακή παρουσίαση και συνομιλία με τον καθηγητή Δημήτριο Γιατρομανωλάκη (Johns Hopkins University) με θέμα: «200 Χρόνια: Ένα ελληνικό τραγούδι που δεν τελειώνει ποτέ» (200 Years: A Greek Song That Never Ends) απόψε στις 21.00 (ώρα Αθηνών). Πληροφορίες-εγγραφή για παρακολούθηση: <https://mahindrahumanities.fas.harvard.edu/event/reconsidering-greek-revolution-5-dionysis-savvoroulos-200-years-greek-song-never-ends>. Η παρουσίαση και συζήτηση θα γίνει στην ελληνική.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΖΟΝ ΡΟΛΣ

Το Τμήμα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων διοργανώνει συνέδριο, ανοιχτό στο κοινό, με θέμα: «1971-2021: 50 χρόνια από την έκδοση της Θεωρίας της Δικαιοσύνης. Επανεξετάζοντας τη θεωρία του Rawls». Διεξάγεται από σήμερα το απόγευμα στις 18.00 έως την ερχόμενη Κυριακή στο Αμφιθέατρο Κεντρικής Βιβλιοθήκης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Συμμετέχουν: Παύλος Σούρλας, Σταυρούλα Τσινόρεμα, Μιχάλης Παρούσης, Αλέξανδρος Μανωλάτος, Σπύρος Καλτσάς, Φίλιππος Βασιλόγιαννης, Γιώργος Σιακαντάρης, Νικόλας Βρούσαλης, Λεωνίδας Μακρής, Ανδρέας Τάκης, Γρηγόρης Μολύβας, Λία Μελά, Ανδρέας Μιχαλάκης, Γιώργος Σκολαρίκης, Κώστας Κουκουζέλης, Βασίλης Βουτσάκης, Ελένη Λεοντοσίνη, Χάρης Πλατανάκης. Στην οργανωτική επιτροπή συμπεριλαμβάνονται οι: Γκόλφω Μαγγίνη, Χρήστος Ζάγκος, Ιορδάνης Μαρκουλάτος, Άννα Μπουκουβάλα, Κων. Ράντος, Θαν. Σακελλαριάδης.

Ώτοβλεψίες

Φορεσιές από τα Ιωάννινα (αριστερά), την Αυλή του Βασιλιά Οθωνα και την Κέρκυρα, με το χέρι του Γιάννη Μετziκώφ, από το λεύκωμα «Ενδύματα και διηγήματα»

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

«Θα βάψω σκούρο κόκκινο τους τοίχους...»

Μπήκε και ξαφνιαστήκαν όλες. Ομορφη, άσπρη όπως το φίλντισι με τα κατάμαυρα φρύδια κάτω από το μετάξι, που έδενε σφιχτά στο κούτελο κρατώντας τα μαλλιά της μέσα. Στ' αυτιά της κρέμονταν περουζέδες σ' ολόχρυσα άγκιστρα που άστραφταν σε κάθε κίνησή της. Κάθισε ανάμεσά τους κι άνοιξε η κουβέντα για τα φετινά μεταξωτά υφάσματα που φέρανε από την Τεργέστη και την Κύπρο οι ισαφλίδες, γιατί μαθεύτηκε η ομορφιά τους και μέχρι στο χαρέμι του Σουλτάνου τους ζήτησαν και τα 'δειξαν προχτές. Ορίσανε άλλη μια συνάντηση για τα υφάσματα με σχέδια και ράφρες κι έτσι όπως φουντώνανε προτάσεις και διαφωνίες, σκώθηκε, έδειξε με το χέρι της τους τοίχους και είπε:

- Θα βάψω σκούρο κόκκινο τους τοίχους εδώ μέσα, σκούρο όπως τα βύσσινα.
- Την κοίταξαν, ένιωσε την ψυχράδα. Πάλι αυτή η ξένη, με τις παραξενιές της μες την οικογένειά μας.
- Και πού ακούστηκε αυτό, εξαδέλφη! Κόκκινη σάλα, όλοι μέσα στην Πόλη θα σε σχολιάσουνε.
- Κόκκινο, ναι, είπε. Με μια μπορντούρα από λουλούδια εκεί ψηλά.
- Δεν είναι για τα σπίτια μας αυτά. Κόκκινοι τοίχοι, τι είναι εδώ;
- Το σπίτι μου! είπε και δεν ξαναμίλησε.

(από το διήγημα «Η ζωγραφιά»)

Η Λίνα Βερτμίλερ στο Φεστιβάλ Βενετίας το 2019

ΛΙΝΑ ΒΕΡΤΜΙΛΕΡ 1928-2021

Μια σκηνοθέτρια, μόνη, που άνοιξε δρόμους

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ

Μπορεί τα τελευταία χρόνια να ζούμε την «κινηματογραφική εποχή των γυναικών», όμως στη δεκαετία του 1970 η ιταλίδα σκηνοθέτρια Λίνα Βερτμίλερ, η οποία πέθανε χθες σε ηλικία 93 ετών στην πατρίδα της, ήταν η πρώτη δημιουργός που κατάφερε να προταθεί για το Όσκαρ σκηνοθεσίας. Και όχι μόνο. Για την ταινία «Ο Πασκουαλίνο και οι επτά καλλονές» (παραγωγή του 1975 που πήγε στα Όσκαρ το 1977) κέρδισε διπλή υποψηφιότητα, καθώς το όνομά της εκτός από την κατηγορία της σκηνοθεσίας βρισκόταν και σε εκείνη του καλύτερου πρωτότυπου σεναρίου. Πολλά χρόνια αργότερα, το 2019, θα της δινόταν ένα ειδικό Όσκαρ για τη συνολική προσφορά της στην 7η Τέχνη.

Ο «Πασκουαλίνο και οι επτά καλλονές» ήταν μια από τις αρκετές ταινίες που η Βερτμίλερ γύρισε με το ζευγάρι Τζιανκάρλο Τζιανίνι - Μαριάντζελα Μελάτο. Η Βερτμίλερ υπήρξε μεγάλο κεφάλαιο του ιταλικού κινηματογράφου διότι ταινίες της όπως «Μίμης ο σιδεράς», «Ιστορία έρωτα και αναρχίας» και «Η κυρία και ο ναύτης» (η γνωστότερή της, που έγινε και αγγλόφωνο ριμέικ από τον Γκάι Ρίτσι) προσέφεραν στον θεατή όχι απλώς στιγμές γέλιου αλλά και ερεθίσματα προβληματισμού. Σε αυτό ρόλο έπαιζε πάντα η διεισδυτική και επίκαιρη ματιά της στις πολιτικοοικονομικές συνθήκες του σύγχρονου δυτικού κόσμου. Εστιάζοντας με χιούμορ σε καυτά θέματα όπως η σεξουαλική επανάσταση, η οικονομία, η πολιτική και ο φεμινισμός, είχε την

ικανότητα να διατηρεί μια σχεδόν μαγική ισορροπία ανάμεσα στο τραγικό και στο κωμικό.

Η αριστοκρατικής καταγωγής Αρκάντζελα Φελίτσε Ασούντα Βερτμίλερ φον Ελγκ Σπανιόλ φον Μπράουεϊχ γεννήθηκε στις 14 Αυγούστου 1928 στο Λάτσιο και η αγάπη της για τις Τέχνες εκδηλώθηκε από νωρίς. Διόλου τυχαία οι ευφάνταστες ιδέες της έγκυσαν έναν άλλο μάεστρο του σινεμά, τον Φεντερίκο Φελίνι, ο οποίος τη στήριξε στα πρώτα της βήματα. Προτού ακολουθήσει τη δική της προσωπική διαδρομή στην κινηματογραφική δημιουργία, η Βερτμίλερ υπήρξε βοηθός του στο «Οκτώμισι» (1963).

ΣΤΑ ΦΕΣΤΙΒΑΛ. Αργότερα απέκτησε το προσωπικό της στυλ και στην εμφάνιση. Με τον χαρακτηριστικό - συνήθως λευκού χρώματος - κοκάλινο σκελετό των γυαλιών της και την κοντή της κόμη, η Βερτμίλερ έγινε μια από τις πιο χαρακτηριστικές φιγούρες της ιταλικής τέχνης και διανοήσης. Οι ταινίες της «Μίμης ο σιδεράς» και «Ιστορία έρωτα και αναρχίας» παίχτηκαν εντός συναγωνισμού στις Κάννες, η κινηματογραφική Μόστρα της Βενετίας επέλεξε το «In una notte di chiaro di luna» για το διαγωνιστικό πρόγραμμα του 1989, ενώ στο Βερολίνο προβλήθηκαν οι ταινίες της «Μια νύχτα γεμάτη βροχή» (1978) και «Καμόρα» (1985). Αξίζει να σημειωθεί ότι η Βερτμίλερ υπήρξε και στιχουργός. Ενα από τα πιο χαρακτηριστικά τραγούδια της, το «Viva la rapina col pomodoro», έχει ακουστεί σε αρκετές ταινίες, ανάμεσα στις οποίες και η φετινή ιταλική «Λούκα».